

КОНОТОПСЬКА ЗВИТЯГА

ЗА 10 КМ ВІД КОНОТОПА. На території пам'ятки історії «Поле Конотопської битви» в Шаповалівці

Григорій САНИЧ

МІЖ селами Шаповалівкою та Соснівкою 358 років тому відбулась знаменита битва

Тривала облога московськими військами Конотопської фортеці, що почалася з квітня 1659 р., дала можливість гетьману Івану ВИГОВСЬКОМУ зібрати в червні сили для битви, а також добре обдумати план дій. В районі Крупичполя, між Ніжином і Прилуками, відбулася зустріч гетьмана і старшини з ханом та мурзами. Тут союзники запряглися на вірність у війні з московськими військами.

27 червня частина козацького війська, переправившись через ріку Куколку, почали бій з московськими військами. В ході цього бою біля села Шаповалівка козакам вдалося розгромити значні сили московського війська, а потім, на світанку, гетьман вдарив у бік Конотопа.

Як стверджує сумський історик Олег КОРНІЄНКО, 28 червня московські війська кинулися навздогін за кіннотою Виговського до переправи, що знаходилася десь між сучасними селами Шаповалівкою і Соснівкою. Місцевість про бій була обрана

ред українським військом у районі Пустог Торговиці знаходилася широка долина річки – близько 1,5 км, яку було добре видно. Тут було чимало заболочених ділянок, які робили долину річки непрохідною для військ. Саме в цьому місці і було влаштовано засідку керованими ханом військами. Практично цілий день українські війська «перемелювали» на такому вигідному для оборони рубежі московські загони.

Фатальним для московських військ став удар з тилу, який нанесли війська кримського хана. Кількість втрат московської кінноти, керованої князем Пожарським, сягнула за різними оцінками, від 5 тис. до 20-30 тис. чол. Князь, який повів свої війська у бій, не провівши навіть розвідки й ігноруючи свідчення полонених, постав перед ханом. Вилаявши хана матом за московським звичаєм, Пожарський плюнув йому в обличчя, за що і втратив голову.

Московські війська почали відступ від Конотопа. У Москві поразка була зустрінута як нечуване лихо. «Цвіт московської кінноти, що відбув щасливі походи 1654 і 1655 років, загинув за один день, і вже ніколи після того цар московський не був у змозі вивести в поле такого блискучого війська. У жалібній одежі вийшов цар Алексій Михайлович до народу, й жах охопив Москву», - зазначав відомий російський історик XIX ст. С. СОЛОВЙОВ.

Очікуючи появу козаків і татар під Москвою, в місті будували укріплення. Цар шукав порятунку в цій ситуації і намагався посварити кримського хана з Виговським.

Невдовзі події на Україні розгорнулися саме за таким сценарієм, наголошує Олег Корнієнко. Значення перемоги під Конотопом було зведено нанівець. Але страх її повторення, гіркота поразки були відчутними в Москві ще довго.

На місці Конотопської битви не так давно встановили пам'ятний хрест, звели капличку, відкрили експозицію, присвячену історичній події. В центрі Шаповалівки можна побачити і пам'ятник Івану Виговському.